

Emakeele test.

Nimi: (eesnimi) (perekonnanimi)

Millal sündinud:

Kooli nimetus: Klass:

Tänane kuupäev:

Selles vihus on mõned kerged ülesanded emakeele alalt. Katsu lahendada nad nii kiiresti ja hoolikalt kui võimalik. On mõni ülesanne liiga raske, siis jäta ta vahele.

Asuge tööle, kui ma käsen: „Alga!“ Igakord kui ma hüüan „Seis“ tuleb silmapilkselt katkestada töö ja tõsta pliiatsid üles.

Lehte mitte pöörda enne, kui kästakse!

Test	P u n k t i d e a r v		
	Õiged vastused	Valevastused	Vastamata küsimused
1. Lugemisoskus .	2× =	2× =	2× =
2. Sõnavara ulatus			
3. Õigekiri . . .			
4. Keeleõpetus . .			
5. Kirjavahemärgid	1/2× =	1/2× =	1/2× =
6. Kirjanduslugu .			
7. Vastandid . .			
Kokku	1/3× =	1/3× =	1/3× =

Test nr. 1. Lugemisoskus.

Allpool järgneb rida väikesi lookesi. Igas lookeses puudub üks või paar sõna, ja sul tuleb need puuduvad sõnad kirjutada selleks jäetud joontele. Igale joonele kirjuta ainult üks sõna!

1. Teder istus metsas kase oksal. Rebane tuli ligi ja lausus: „Tere, tere, tedre-kene! Tulin vana tuttavat ka vaatama.“ — „Ole terve“, vastas oksalt.
2. Elas kord metsa ääres väikeses majakeses vaene naine oma kahe lapsega. Nad olid nii vaesed, et ema pidi ühel päeval lastele ütlema: „Minge kauge-male metsa! Võib olla, leiate sealt maasikaid.“ Ja lapsed läksidki, õeke ja väike vennake. Otsisid kaua, kuid ei leidnud.
3. Metsast kargas suur hall hunt välja ja jooksis üle nurme Kusti poole. See hakkas kõigest jõust appi karjuma. Seda kuulis karjane Mihkel ja kihutas oma koerad kallale.
4. Juku leidis ükskord põõningult vana kaantetu raamatu. Selles kõneldi Ro-binsonist, kes põgenes vanemate juurest ja sattus kuhugi tühjale saarele. Mida rohkem seda raamatut luges, seda suuremaks kasvas temas soov teha eeskuju järele.
5. Salme ja Virve läksid oja äärde luhale lilli korjama. Kui nad luhale jõud-sid, nägid nad teisel pool oja palju enam ja otsustasid sinna minna. Virve pääsis kerge vaevaga teisele kaldale, aga jaoks oli oja liiga sügav.
6. Vallatu poiss jooksis ja mängis metsasalus. Viimaks väsis ta ja heitis suure tamme alla puhkama. Pikali olles silmas ta tamme otsas tõrusid ja mõtles: „Küll on narr, et suur puu nii viletsat vilja kannab! Kõrvitsad peaksid selle puu otsas kasvama, mitte!“
7. Kui karu ilmus Altvälja tallu, oli Arno üksinda kodus. Isa oli juba vara hommikul linna sõitnud. Õnneks rippus seinal laetud püss. Arno oli eruta-tud, kuid ei kaotanud külmaverd. Kiiresti haaras ta seinalt ja maha õues hulkuva
8. Jüri ranitsal oli väike auk põhjas. Ühel hommikul pani ta ranitsasse paar raamatut, pliatsi, sule ja kummi ning läks siis kooli. Ranitsat tühjendades leidis Jüri raamatud, pliatsi ja kummi alles olevat, kuid oli jäljetult kadunud. Kui Jüri peale lõunat koju tuli, jutustas ta emale oma õnnetusest. Ema võttis kohe nõela ja niidi ja õmbles Jüri ranitsal hoolega kinni.
9. Eevi oli tädi juures külas. Tädi andis temale kuus õuna: kolm Eevile ene-sele, õuna aga pidi ta koju oma õekesele viima. Teel sõi Eevi oma õunad ja ka ühe õe õuna ära. Kodus andis ta õele ainult õuna.

10. Priidu ja Lembit olid naabripoisid. Nad käisid pea igapäev jões suplemas. Ühel päeval juhtusid aga poisid supeldes sügavale kohale. Poiste käed hak-kasid juba väsima, aga ei ulatanud veel põhja. Paarküm-mend sammu jõudsid nad edasi, siis ei jaksanud enam käsi liigutada. „Lembit, aita mind, ma upun!“ jõudis ta veel hüüda ja vajus vee alla.
11. Sulev mõtles hiljuti uue mängu välja, millele ta pani nimeks „Kuku-Juku“. Üks mängijatest, kes esineb Juku osas, ronib puu otsa ja jääb kätel rippuma kõige madalamale oksale. Teised seisavad tema selja taga ja hüüavad: „Kuku, Juku, ära tuku!“ Samal ajal annab üks nendest Jukule hernekotiga paraja vopsu. Kui Juku näeb või aimab, kes teda löi, siis tohib ta maha kukkuda, kuna lööja tema asemele astub. Vastasel korral jääb Juku edasi See mäng on kaunis väsitav ja nõuab poistelt eriti tuge-vaid
12. Lindude munad erinevad teineteisest samuti kui linnud ise. Kuldnokk, näi-teks, muneb neli kuni viis helesinist muna, tuvi — kaks valget ja varblane — umbes kuus kirjut muna. Kui me leiaksime linnupesa viie helesinise mu-naga, siis võiksime oletada, et see pesa kuulub , mitte aga või tuvile.
13. On kindlaks tehtud, et mesilane, kelle usinust harilikult seatakse inimesele eeskujuks, töötab tõepoolest ainult kaks kuni kolm tundi päevas. Inimene, kes päevas töötab kaheksa kuni kümme tundi, on järjekult palju kui
14. Meile tuntud planeetidest asub Neptun päikesest kõige kaugemal, ja selle tõttu valitseb temal äärmiselt madal temperatuur — igatahes madalam kui maakera põhjanabal. Mars selle vastu asub päikesele palju lähemal ja on arvatavasti umbes sama soe kui maakera. Orgaaniline elu on seega täitsa mõeldav, kuid võimatu on oletada mingeid eluaval-dusi
15. Ettevaatus on kahtlemata positiivne iseloomujoon, mis sagedasti päästab meid suurematest eksimustest ja pettumustest. Vahetevahel leidub siiski isikuid, kes on niivõrd , et see halvab nende tahtejõu ja röö-vib neilt igasuguse algatusvõime. Üleliigne on seega sama kui liiga vähene.
16. Inimese majanduslik tegevus oleneb suurel määral tema kodukoha geo-graafilisest asendist. Mereäärsetel maadel on kalapüük rahva elatusallikaks, eriti aga kaubandus, sest on kõige soodsam liiklemistee, mille kaudu luuakse ühendus teiste rahvastega. Mäed, selle vastu, kaubanduslikku läbikäimist rahvaste vahel.

Test nr. 2. Sõnavara ulatus.

Vali igas lauses viimasest viiest sõnast üks õige sõna ja kriipsuta ta alla.

Näiteid:

Säng on kehakate toiduaine magamisase hoone tuba

Vulkaan on järv laht jääliustik tulimägi madalik

1. Rõivad on käised varemed riided liikmed lademed
2. Nukker — kurb nõrk pahane vaikne kehv
3. Diktaat — ülesanne etteütlus näide eessõna õpetus
4. Mõrsja — mees abikaasa minija noorik pruut
5. Tüssama — pilkama nuruma petma segama valetama
6. Draama — näidend kiri elulugu joonistus ilulugemine
7. Nafta — tõrv maaõli puuvaik petrool rasv
8. Nõgi — tolmu pigi suits tahm gaas
9. Pelgama — vihkama kartma põgenema julgema salgama
10. Mõla — aer kulp labidas õng västar
11. Koolma — kuivama hulkuma surema ketrama mädanema
12. Kahur — kuul juuksesalk pakane suurtükk kalamees
13. Põdur — rumal tuim haiglane kehv vilets
14. Näärikuu — veebruar oktoober november detsember jaanuar
15. Tüüfus — tüsikus paise nohu soetõbi rabandus
16. Kõle — külm tugev hirmus kuiv tühi
17. Tõnts — vana lühike halb nüri tume
18. Nõder — kahtlane hull nõrk vilets rumal
19. Sanatoorium — ravila haigus muuseum valitsus õppeasutus
20. Skelett — selgroog koosseis luukere kava kuju
21. Luide — saar liivahang legendik mägi kestake
22. Retsept — ravitsus eeskuju toit jook arstitäht
23. Jube — inetu kõhn külm kena õudne
24. Kontrast — vastolu võrdlus leping segadus ilmavaade
25. Horisont — tasapind paralleel taevavõlv vaatepiir tasakaal
26. Margariin — kalliskivi õli kompvekk taim kunstvõi
27. Läte — ukseesine oja mäts allikas kaev
28. Kobrutama — kastma külmetama kõnelema viitma vahutama
29. Vapper — vahva tugev kuulus osav tubli
30. Kliima — temperatuur ilmastu õhkkond loodus soojus
31. Tüma — vaga pehme tuim tühi sogane
32. Äsja — umbes nüüd hiljuti vähe päris
33. Koopia — ülesvõte jäljend ettekanne ühistöö kujutus
34. Vahend — abinõu erand otstarve aine teisend
35. Naiivne — harilik ükskõikne erapooletu iseteadlik lapselik
36. Lammutama — katma koondama pikutama valdama lõhkuma
37. Patrioot — aadelkond egoist naljahammas õpetlane isamaalane

38. Röske on toores rõhuv värskes terav nüiske
39. Meloodia — lauluvuus kurbus heli pehmus kooskõla
40. Moraal — iseloom kõlblus eeskuju sundus viisakus
41. Tavaline — praegune ilus harilik vajaline nüisugune
42. Kriitika — lahkeli kitsikus otsus hädasoht arvustus
43. Maak — metallimuld kivisiisi maakoht tuletorn mõõt
44. Perv — king lodi kõlgas kallas laht
45. Rõve — naljakas traatvõrk haige riietus ropp
46. Reaalne — harilik korralik tõeline majanduslik õiglane
47. Oluline — tähtis ajakohane alaline osaline praegune
48. Epistel — käsk loeng peatükk kiri palve
49. Eksperiment — seadus katse kaunistus vahend eriteadlane
50. Nugiline — energiline barbar vandaal parasiit pooriline

Test nr. 3. Õigekiri.

Allpool on lühike jutustus, millesse on jäetud mõned tühjad kohad. Puuduvad sõnad tuleb kirjutada etteütluks järelle vahele.

Poisid jooksid Muri ja jäid ukse
taha, kuid see ei Klassis valitses
. vaikus, sest õpetaja ei armastanud
Joosep Toots vahib üksisilmi, ent ta näi-
vad „Kentuki lõvi“ praegu
., teeb sõite
. ja võitleb punanaha
vastu. Vaenlaste ülekaal on suur, ja ükski vägi ei suuda
. teda enam. Juba ta ennast puu
külge, ta jalge alla kuhjatud
põlema, ning kogu
Toots vaatleb punanahku, kes
karglevad tule ümber. Kadunud on igasugune lootus ja väsinult vajuvad ta
. kinni.

„Tule siia, Toots!“ kostab õpetaja hääl. Toots
äärmiselt seisukorda, sest ta ei mäleta enam,
mis tund praegu on. Vast ehk ? Õnneks riivab ta pilk,
millel kirjutatud ülesanne 2a (3a—5b). See puudus veel! Toots ei suuda see-
dida ja ei praegugi vaevata oma pead.
„ Tootsi vihk siia!“ ütleb õpetaja Toots kingiks
poole oma elust, kui ta vihus üksainus oleks
Fole parata midagi — Toots läheb nurka, nagu seda nõuab kooli
Klassis valitseb jälle vaikus, mida segab vaid pöörin.

Test nr. 4. Keeleõpetus.

1. Jaga püstkriipsudega silpideks sõnad allpool! Näiteks: *kan|nab*.
Lambad, kortsud, müüa, poeet.
2. Kriipsuta alla kõik kolmanda vältelised sõnad, näit.: *Õppimine on tarkuse alus*.
Kuidas lükkad, nõnda läheb. Halli pead austa, kulupead kummarda! Töö kiidab tegijat.
3. Määra sõnaliigid järgmises lauses: „Päike paistis juba üle teie kõrge härrastemaja.“
„Päike“ on *nimisõna*; „paistis“ — *pöörd sõna*; „juba“ — sõna;
„üle“ — sõna; „teie“ — sõna; „kõrge“ — sõna;
„härrastemaja“ — sõna.
4. Kirjuta iga sõna järele tema ainsuse nimetav! Ahjud — *ahi*; okkad — *okas*;
kaunid ; mähkmed ; havid ;
kurvad
5. Kirjuta iga sõna järele tema mitmuse nimetav! Võti — *võtmed*; nahk — *nahad*;
aed ; kubjas ; kõrb ; liige
6. Kirjuta iga sõna järele tema ainsuse osastav! Laps — *last*; leem — *leent*;
suvi ; talv ; küürakas ; miljon
7. Kirjuta iga sõna järele tema i-mitmuse osastav! Kala — *kalu*; mets — *metsi*;
leib ; munk ; mõisnik ; konn
8. Kirjuta iga pöörd sõna järele tema oleviku kindla kõneviisi esimene pööre! Trük-
kima — *trükin*; murdma — *murran*; sadama ; leppima ;
pakkuma ; ruttama
9. Kirjuta iga pöörd sõna järele tema kindla kõneviisi lihtmineviku ainsuse kolmas
pööre! Küsima — *küsis*; pidama — *pidas*; pesema ; mu-
nema ; surema ; käskima
10. Kriipsuta alla alus igas järgnevas lauses! *Hauas hingab vanaema*. Sirelipöösas-
tes, läve kõrval sahistab tuul. Tulevad vanad tuttavad. Hää on lepikus le-
bada.
11. Kriipsuta alla öeldis igas järgnevas lauses! *Õõ hirmus algab*. Tahaksin süüa.
Täna külmetab tugevasti. Memmepoeg aga magavat mehemoodi.
12. Kriipsuta alla sihitised lausetes! Torm painutab *puid*. Kas ema südant tun-
ned sa? Ma lillesideme võtaks, sind köidaks sellega.
13. Kriipsuta alla täiendid igas järgnevas lauses! *Tuul küiguteleb männi päid*. Tuu-
les murdub nõder lill. Kuupaiste hõbetas puude salku. Emal on mõtteis nägu.
14. Kriipsuta alla määrused igas järgnevas lauses! *Ju ligines päike lõunale*. Keva-
disel koidu a'al kõndisin ma niidu ra'al. Mets kohises tumedalt-tõelt.

15. Kriipsuta alla pealaused igas järgnevas liitlauses! *Kel kõrvad on kuulda, see kuulgu!* Kes teid toidab, kui teie mõisnikku ei toida. Köögis talitas küürakas vanaeit, kel viisiks oli lakkuda kulpe ja taldrekuid. Ja sala laulvad minu vaik-
sed leinad, et õitsvad kodus valged ristikheinad.
16. Kriipsuta alla kõrvallaused igas liitlauses allpool! *Saja, saja laia lund, et saaks saani sõitemaie*. „Kas sul on lapsi?“ küsisin ma. Kukulin oli nalja märgi-
lauaks juba seepärast, et tal nii tore nimi oli. Nad astusid vaprate liiki, et kait-
seda rahvast ja riiki.

Test nr. 5. Kirjavahemärgid.

Pane jutus allpool tarvilikud kirjavahemärgid ja paranda, kus see vajalik, väikesed sõnaalg tähed suurteks!

olin jäänud üksi tuppa kus korraldasin pabereid äkisti avanes uks ja Bernhard Riives meie vang tormas kahe sõduri kinnipeetavana sisse mina ehmatasin teda nähes ja vastu tahtmist haaras minu käsi laetud revolvri mis sa tahad küsisin ma temalt ma ei lase ennast peksta hüüdis ta ähvardavalt sa oled saanud kohtuotsuse ütlesin ma olgu kuid see ei sünni minule mina ei ole ori et mind peksetakse vitsa-
dega vähe puudus et sind surma ei mõistetud ütlesin ma ta võpatas vaikus ja vaatas mulle otsa võid tänada ülipääliku armu et peased kahesaja hoobiga jatkasin ma võid minna ma käskisin sõdureid tast kinni hakata kuid ta rabeles enese lahti mind ei lööda mitte hüüdis ta

Test nr. 6. Kirjanduslugu.

1. Kirjuta iga pildi alla kirjaniku nimi!

Vali igas lauses viimasest viiest sõnast üks õige sõna ja kriipsuta ta alla!

2. Rahvaluulet kogus *Ed. Vilde E. Peterson J. Hurt Fr. Tuglas O. Luts*.
3. Rahvalaul on „Ema süda“ „Kalmuneid“ „Pisarad“ „Mingem üles mägedele“ „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“.
4. „Kalevipoeg“ on romaan kurbmäng lugulaul uudisjutt ballaad.
5. „Kalevipoja“ kirjutas *P. Süda F. R. Fählmann J. V. Jannsen Fr. Kreutzvald K. J. Peterson*.
6. Kalev kosis endale naiseks *Salme orjatüdruku Saarepiiga Linda Ilmaneitsi*.
7. Kalevipoja laeva nimi oli „Lembit“ „Tasuja“ „Lennuk“ „Kalevipoeg“ „Suur Tõll“.
8. Kalevipoja mõök puhkab *Ema-Kääpa-Võhandujões Peipsi-Endlajärves*.
9. Esimene Eesti laulupidu oli aastal *1819 1858 1869 1890 1923*.

10. Ärkamise aja kirjanikkude hulka kuulub A. Kitzberg E. Enno J. V. Jannsen Fr. Tuglas A. H. Tammsaare.
11. J. V. Jannsen sündis aastal 1803 1816 1819 1852 1862
12. „Sakalat“ toimetas J. V. Jannsen J. Tõnisson C. R. Jakobson A. Grenzstein G. E. Luiga.
13. „Mis sa nutad, lillekene“ on Juh. Liivi A. Haava L. Koidula M. Veske A. Reinvaldi luuletus.
14. „Eestima, mu isamaa“ luuletas J. V. Jannsen Fr. Kreutzvald Fr. Kuhlbars Juh. Liiv G. Suits.
15. Jutu „Uus variseer“ kirjutas J. V. Jannsen L. Koidula Ed. Bornhõhe Juh. Liiv E. Peterson.
16. „Tasuja“ kirjutas J. Pärn Ed. Bornhõhe Ed. Vilde A. H. Tammsaare O. Luts.
17. „Tasuja“ kirjeldab Viljandi Jüriöö Mahtra mässu ümara Paala lahingut.
18. „Tasujas“ esineb tegelasena Lahvardi Kristjan Villu Jaanus Margus Võllamäe Päärn.
19. Ado Reinvaldi luuletus on „Sind surmani“ „Kui Kungla rahvas“ „Pisarad“ „Ma lille sideme võtaks“ „Ei saa mitte vaiki olla“.
20. Juhan Liiv kirjutas „Oma tuba, oma luba“ „Külmale maale“ „Vari“, „Tõde ja õigus“ „Kevade“.
21. „Libahunt“ on lugulaul kurbmäng ballaad lustmäng müüt.
22. „Libahundis“ esineb tegelasena Väljaotsa Jaan Huntaugu Miina Tiina Elli Mogri-Märt.
23. „Mahtra sõda“ on uudisjutt romaan naljamäng kurbmäng muinasjutt.
24. „Mahtra sõjas“ esineb tegelasena Oodo Hugo Metsavahi Leenu Villu Ants Tertsius.
25. Joosep Toots esineb tegelasena teoses „Poiss ja liblik“ „Saatus“ „Kevade“ „Ühe härja elulugu“ „Kroonu onu“.
26. 29. apr. 1928 pühitses oma 60-aastast sünnipäeva kirjanik Ed. Vilde A. H. Tammsaare E. Peterson J. Mändmets Jakob Liiv.

Test nr. 7. Vastandid.

Iga sõna kõrvale allpool kirjuta üks sõna, millel on vastupidine tähendus!
Näiteks: lõpp — algus, kitsas — lai.

1. raske —	16. habras —
2. tagasi —	17. ülekohtune —
3. viima —	18. järgmine —
4. ostma —	19. maksimum —
5. külvama —	20. käsk —
6. positiivne —	21. eksport —
7. mõõn —	22. objektiivne —
8. lükkama —	23. sarnanema —
9. sagedasti —	24. optimist —
10. korrutama —	25. moment —
11. armastama —	26. abstraktne —
12. ärkama —	27. originaal —
13. nägematu —	28. reegel —
14. vastus —	29. põhjus —
15. vähemus —	30. alfa —